

θέλε νὰ συγκεφαλαιώσῃ ποσότητα χρηματικὴν, ἐσύγ-
χυζε τὴν περὶ τὸ ἀριθμεῖν συνήθη αὐτοῦ ἔξιν, καὶ συ-
νῆγε τὸ κεφάλαιον ἀείποτε λανθασμένον. Οὕτως ὁ μα-
κάριος τὸν παρὰ τοῖς πολλοῖς πολυζήτητον πλούτον
περιτρονῶν αὐτοῦ ἐν λόγῳ εἶχεν, οὐτ' ἐν ἀριθμῷ ».

Τῶν δὲ συνήθως συναγομένων ἐκ τῆς Πατριαρχείας
εἰσοδημάτων τὸ Ταμεῖον κατεῖχεν ὁ πιστὸς αὐτοῦ Ἀρ-
χιδιάκονος. Ἀλλ' εἰς τοῦτο συνέβαινε πρᾶγμα πάντῃ
διάφορον παρ' ὅ, τι ἔλεγεν ἐκεῖνος ὁ σοφὸς τῆς ἀρχαιό-
τατος Σιμωνίδης περὶ τοῦ ἰδίου αὐτοῦ κιβωτίου. Ἐ-
κεῖνος εἶπεν ἀστείως, ὅτι δύο κιβωτοὺς ἔχων τὴν μὲν
τῶν χρημάτων τὴν δὲ τῶν χαρίτων, ταύτην μὲν ἀ-
νοίγων εὕρισκε κενὴν, τὴν δὲ τῶν χρημάτων πλήρη.
Ὁ δὲ αἰδιμὸς Πατριάρχης ἐν εἶχε κιβώτιον, τὸ αὐτὸ
καὶ τῶν χρημάτων, τὸ αὐτὸ καὶ τῶν χαρίτων· τού-
των μὲν ἀείποτε πλήρες, τῶν δὲ χρημάτων συχνῶς
ἐκκενούμενον. Ὅσα εἰσοδήματα συνήγοντο κατὰ και-
ροῖς, ταῦτα πάντα, πλὴν τῶν ἀναγκαίων διὰ τροφὴν
τῶν τοῦ Πατριαρχείου δαπανημάτων, διεμοίραζεν εἰς
πένητας καὶ ὀρφανούς. Παντοίων ἐνδεῶν εἶδη, καὶ χή-
ραι καὶ γέροντες, καὶ χῶλοι καὶ τυφλοὶ, καὶ ἀνάπη-
ροι τὸ σῶμα συνέτρεχον πολλάκις εἰς τὸ Πατριαρχεῖον
καὶ ἐλάμβανον παρὰ τοῦ ἀρχιδιακόνου τὴν ἀνάλογον
βοήθειαν. Ἐπειδὴ τὸ φιλόπτωχον κιβώτιον πολλά-
κις εὕρισκετο γέμον μὲν τῶν ἐκ τῆς ἐλεημοσύνης οὐ-
ρανίων χαρίτων, χρημάτων δὲ κενόν, προσελθὼν ποτε
ὁ Ἀρχιδιάκονος εἶπε πρὸς τὸν Πατριάρχην τὴν ἀ-
πορίαν. Ὁ δὲ παραξυνθεὶς, « Ἀπελθὼν, δάνεισαι, εἶπε,
τί περιμένεις; » Ἐκείνου δὲ συστελλομένου, κινήσας
ὁ Πατριάρχης τὴν κεφαλὴν, αὐτῷ, εἶπεν, ἐντρέπεσαι,
καθὼς φαίνεται, νὰ ζητήσῃς δάνειον, ἵνα δανείσῃς τῷ
Θεῷ. « Ὁ γὰρ ἐλεῶν πτωχόν, δανεῖζει Θεῷ ».

Ἄλλοτε δὲ πάλιν προσελθούσης χήρας πτωχῆς
μετὰ τῆς ἐν ὥρᾳ γάμου κόρης, καὶ κλαιούσης, ὅτι
νομίμως εὕρεθίς ζητεῖ προῖκα, ἀναστὰς ὁ Πατριάρ-
χης ἐξήγαγε πολύτιμον ζῶνταν (ἐκ λαχουρίου) τὴν ὁ-
ποίαν εἶχε στείλει πρὸς αὐτὴν ἐξ εὐλαθείας εἰς τῶν
ἀρχόντων, καὶ ἔδωκεν αὐτὴν πρὸς θεραπείαν τῆς πα-
ρούσης ἀνάγκης. Καὶ πάντα δὲ τὰ τοιαῦτα πολύτιμα
δωρήματα πρὸς ἐνδειξὴν τιμῆς προσφερόμενα εἰς αὐ-
τὸν, ἐγίνοντο κληρονομία πτωχῶν. (Ἐφρόντιζε δὲ μά-
λιστα περὶ τῶν νέων κορῶν καὶ χηρῶν, ὅσας ἡ πένια
πολλάκις ἐκυνδύνευε νὰ ρίψῃ εἰς τὸ βάρκαθρον τῆς ἀ-
τιμίας.)

Καὶ ἐπλήρου μὲν κατὰ τὸ δυνατόν τὴν « παντὶ
τῷ αἰτοῦντί σε δίδου » κυριακὴν ἐνταλὴν, ἀλλὰ καὶ
μετὰ τῆς προσηκούσης διακρίσεως ἀποβλέπων οὐχὶ
πρὸς τὰ πρόσωπα, ἀλλὰ καὶ πρὸς τὰς ἐκάστου ἀνάγ-
κας καὶ περιστάσεις. Ἀποδείξας δὲ τούτου καὶ τὸ
ἔξῃς ἀνέκδοτον. Συνίστανέ ποτε εἰς τὸν Πατριάρχην
ὁ δευτερεύων ἀνεψιὸς τοῦ συγγενῆ τινὰ πενόμενον.
Ὁ δὲ διέταξεν ἵνα δοθῶσι καὶ εἰς αὐτὸν ὅσα καὶ εἰς
ἄλλους τοιοῦτους ἐδίδοντο χρήματα. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἀ-
νεψιὸς ὑπέμνησε τὴν συγγένειαν, ἀλλὰ σὺ, εἶπεν, ἐ-
λησμώνησας ὅτι ὁ Πατριάρχης πάσης πατριᾶς χριστια-
νῶν ὀφείλει νὰ ᾔῃαι πατὴρ, μὴ προτιμῶν τὸν κατὰ
σάρκα συγγενῆ παρὰ τ' ἄλλα πνευματικὰ αὐτοῦ τέ-
κνα, ὅταν ἔχῃσι χρεῖαν βοηθείας. « Πάντας τοὺς πτω-

χοὺς καὶ τοὺς ταπεινοὺς καὶ ἐλαχίστους ὠνόμασεν ὁ
Κύριος ἀδελφοὺς. » Ἀλλ' ἵνα μὴ μακρύνωμεν τὸν λόγον
ἐκτιθέντες κατὰ μέρος παραδείγματα τοῦ ἐκκλησια-
στικοῦ καὶ ἠθικοῦ αὐτοῦ χαρακτήρος, ὑποσυνάπτομεν
τὴν ἔξῃς ὥραίαν καὶ ὅσον σύντομον, τόσον περιεκτι-
κὴν περιγραφὴν. « Τὸ σεμνὸν καὶ αὐστηρὸν τοῦ ἤθους,
ἡ λιτὴ δίαιτα, ἡ ταπεινὴ στολὴ, τὸ ἀφιλάργυρον τοῦ
τρόπου, ὁ πρὸς τὴν Πίστιν ἐνθερμὸς ζήλος, ἡ περὶ τὴν
κοσμιότητα τῶν Ἐκκλησιαστικῶν ἀδυσώπητος ἐξυ-
δέρκεια, ἡ ὀξυτάτη περὶ τὰ ἔργα δραστηριότης, τὸ
ὠκύθυμον καὶ ῥαγδαῖον, καὶ πρὸς τοὺς κινδύνους κα-
ταφρονητικόν, αἱ ἀκαμπτοὶ αὐτοῦ ἰδέαι καὶ ἡ ἀνένδο-
τος περὶ τὰ καλὰ καὶ ἀτρόμητος πεισιμανὴ ἀπεδεί-
κνυσαν σεβαστὸν καὶ φοβερὸν τὸν Γρηγόριον » (α).

Ἀλλ' ἄς ἰδῶμεν καὶ τινὰς τῶν ἐπιστημοτέρων πρά-
ξεων τῆς τριπλῆς αὐτοῦ Πατριαρχείας.

(Ἔπεται συνέχεια.)

ΣΧΩΛΗΚΟΤΡΟΦΙΑ

ὑπὸ Φωκίωνος Β...

(Συνέχεια. Ἰδε Φυλλάδ. 268.)

—οοο—

Ἡ ἀποθάρρυνσις καὶ μετὰ τὴν ἀποθάρρυνσιν
ἡ ἀπελπισία συνέτεινον οὐκ ὀλίγον ἵνα αὐξήσω-
σι τοῦ νοσήματος τὰ δυσάρεστα ἀποτελέσματα·
οἱ σχοληκοτρόφοι, ἴσως διότι μετὰ δοκιμὰς τὰ
εὖρον ἀτελεσφόρητα, δὲν ἠθέλησαν ἔ' ἀκολου-
θήσωσι μηδὲν τῶν παρὰ διαφορῶν προταθέντων
μέσων πρὸς περισπαυρὸν, ἀν μὴ πρὸς ἐντελὴ
ἐξόντωσιν τοῦ κακοῦ. Ἐπιμονὴ ἀδίκως ἐκ μέρους
τῶν χωρικῶν, διότι σιμὰ τῶν πολλῶν, τῶν ὁ-
ποίων αἱ ὁδηγίαι ὑπῆρξαν ἀνωφελεῖς, ὑπῆρξαν
καὶ τινες, τῶν ὁποίων τὰ προτεινόμενα πρὸς θε-
ραπείαν μέσα ἐδύναντο νὰ ἐπιτύχωσιν ἐν μέρει.

Οὕτω πολὺς χρόνος παρήλθε, καὶ πολλοὶ τῶν ἐν
Γαλιλῇ σχοληκοτρόφων ἤρξαντο παραιτεῖσθαι τῆς
καλλιέργειας τοῦ πολυτίμου ζωῦντος. Ἐνῶ δ'
ἄλλοτε ἐξεργάζοντο ἄλλα δένδρα ὁ γεωργὸς ἵνα
τ' ἀντικαταστήσῃ διὰ μωρεῶν, ἡδὴ ἤρχισε νὰ ἐ-
κρίζοι ταύτας καὶ νὰ τὰς ἀντικαθιστᾷ δι' ἄλλων
δένδρων. Εἰς Τουρίων μεταξὺ δεκαεπτὰ σχολη-
κοτρόφων προχείρως ληθθέντων, οἱ δέκα παρη-
τήθησαν ὀδυτελῶς τῆς ἐργασίας ταύτης, οἱ πέντε
ἠλάττωσαν κατὰ τὸ ἥμισυ τὸ ποσοῦν τῶν σχολή-
κων οὐδ' ἄλλοτε ἔτρεφον, καὶ δύο μόνοι διετήρη-
σαν τὰ σχοληκοτροφεία τῶν ἐν ἧ πρό τῆς ἐπι-
δημίας ἦσαν καταστάσει. Εἰς Romans, πόλιν τὰ
μάλα σχοληκοτρόφον ἐν τῇ μεσημβρινῇ Γαλιλῇ,
κατήτησαν, ἐκρίζοντες τὰς μωρεάς, ἔ' ἀνά-
πτωσι δι' αὐτῶν τὸ πῦρ.

Καὶ ἄλλοτε ἡ Εὐρώπη διηλθε τοιοῦτου εἶδους
δυστυχίαν. Περὶ τὰ τέλη τοῦ 17 αἰῶτος, τὸ

1690 ἢ 1691 νόσος ὁμοίας φύσεως ἐπέσκηψεν εἰς τὰ σκωληκοτροφεία τῆς μεσημβρινῆς Γαλλίας· οἱ χωρικοὶ ἤρχησαν καὶ τότε νὰ ἐκρίβωνται τὰ δένδρα, ὅτε ὁ ἑπαρχὸς τοῦ Languedoc ἐξέδοτο διάταγμα ἀπαγορεύον τὸ καταστρεπτικὸν τοῦτο μέτρον, καὶ στέλλον εἰς δεσμὰ πολυετῆ ἐκείνον, ὅστις ἤθελε φωραθῇ ἐνοχὸς τοιαύτης πράξεως.

Πᾶν λοιπὸν ἕτερον πρὸς θεραπείαν μέσον περιφρονήσαντες ἐπεδόθησαν εἰς τὴν εἰσπληγὴν ξένων κουκουλοσπόρων, πρὸ πάντων ἐν Γαλλίᾳ, ὅπου ἡ νόσος ἦν δριμυτέρα ἢ ἀλλαχοῦ. Εἰσήγαγον κατ' ἀρχὰς σπόρους Λομβαρδικούς, διότι αὐτοὶ ἐγαίροντο ἥτιον τῶν ἄλλων ὑπὸ τῆς νόσου προσβεβλημένοι· ἀλλὰ καὶ ἡ Λομβαρδία, μέχρι τοῦ 1854 διαφυγούσα τῆς νόσου τὴν ἐπιβρόην, ὑπέστη μετὰ τὸ ἔτος ἐκεῖνο τὴν τύχην τῆς Γαλλίας καὶ τῶν λοιπῶν μερῶν· κατέφυγον ἔπειτα εἰς τὴν Ἰσπανίαν, τῆς ὁποίας βορεινὰ τινὰ χωρία δὲν εἶχον ἔτι πάθει ἐκ τῆς νόσου· ἀλλὰ μετὰ τὸ 1856 καὶ αὕτη ἐμολύνθη ἀπὸ τοῦ ἐνὸς εἰς τὸ ἄλλο ἄκρον. Ἐκτοτε ἀγνοοῦντες πλέον πού νὰ ζητήσωσι σπόρους ἐζήτουν πανταχοῦ· εἰς τὴν Ἰσπανίαν, Ἰταλίαν, Σικελίαν, Ἑλλάδα, Μικρὰν Ἀσίαν, Παραδουναβίους, Πυγμαίους, Περσίαν, Γεωργίαν, τὸ Οὐράγιον Κράτος καὶ εἰς αὐτὰς τὰς Καταρίας νήσους· ἡ εἰσαγωγὴ τῶν ξένων σπόρων τοσοῦτον ἀνεπτυχθῇ, ὥστε τὸ 1858 μόνη ἡ Γαλλία εἰσήγαγε 57,000 χιλιόγραμμα, πληρώσασα καθ' ὑπολογισμὸν γενομένους δεκαεπτὰ ἑκατομμύρια φράγκων. Μόρον ἡ Ἀνατολὴ τῇ ἐχορήγησε 32,000 χιλιογρ. ἀξίας ἑνδεκα περίπου ἑκατομ. φράγκων, ὧν τὰ 8/10 τοῦλάχιστον περιήλθον εἰς Ἑλληνικὰς οἰκίας.

Κατὰ τὰ πρῶτα ἔτη τῆς ἐπιδημίας ἡ εἰσαγωγὴ τῶν ξένων σπόρων ἐν Γαλλίᾳ ἔφερεν τοῦτο τὸ καλὸν, ὅτι περιέστειλε τοῦ κακοῦ τὴν μείζονα ἀνάπτυξιν· ἡ Ἀνατολικὴ σπορὰ ἰδίως, πλήρης ὑγείας ἔτι, ἐπέδιδε θαυμασίως· διὰ τοῦτο εἶδομεν τοὺς Εὐρωπαίους τρέχοντας νὰ τὴν ζητήσωσιν ἐν τῇ Ἀνατολῇ καὶ νὰ τὴν πληρόνωσι βαρεῖα τιμῇ πολλᾷ. Ἡ Ἀνατολὴ ἐκέρδησεν ἄξια λόγου χρηματικὰ ποσὰ ἀπὸ τοῦ 1853, ἤθελε δ' ἐξακολουθεῖ ταχτικῶς βυζάνουσα ἀπὸ τὴν Εὐρώπην γὰρ τόσῳ γλυκῷ, διότι ἐκ τῶν 30,000 περίπου χιλιογρ. κουκουλοσπόρων, ὧν ἔχει ἀνάγκη κατ' ἔτος ἡ Γαλλία, τὰ 2/3 ἤθελε τῇ προμηθεύει ἡ Ἀνατολὴ, ἂν δόλος κακοῦργος ἐκ μέρους τῶν εἰσαγωγέων ἐξ ἐνὸς, καὶ ἡ εἰς τὰ ἀνατολικὰ μέρη ἐνσκήψασα ἐσχάτως ἀσθένεια, δὲν καθίστων ἐπισφαλές· τὸν ἐμπόρευμα αὐτὸ καθ' ἑαυτὸ ἐπισφαλές, καὶ δὲν ἰδίᾳ τὸν Γάλλους νὰ καταφύγῃ πάλιν εἰς αὐτὴν αὐτῶν τὴν γῆν.

Ὅστις ἐνῆργησεν ἀγορὰν ἢ εἰσαγωγὴν τοῦ ἐμπορεύματος τούτου εἰς Γαλλίαν, ἀφ' ἧς ἡ ἐπιδημία μαστίζει τὴν εἰσοδήσει, ἐγγώρισε κρείττον τῶν ἄλλων εἰς πόσας καταχρήσεις κατέφυγον καὶ προμηθεύται καὶ εἰσαγωγεῖς, καὶ ὅλοι ἐν γένει δι' ὧν διήλθε τὸ ὄν πρὶν τεθῇ πρὸς παραγω-

γῆν· τὸ νὰ πωλήσωσι τοὺς σπόρους τῆς Γεωργίας ὡς σπόρους Ἀδριανονπόλεως, ἢ τοὺς τῶν Καταρίων νήσων ὡς προῖον Σμύρνης, ἢ ἀπᾶν μὲν πλὴν ἢ ἐπονσιωδεστέρα ὧν ἐπενόησαι· τὸ νὰ βυθίσωσι τοὺς σπόρους ἐντὸς οἴου πνεύματος, νὰ φονεύσωσι πᾶν τὸ ἐν αὐτοῖς παραγωγικὸν στοιχεῖον, καὶ τῆς θεωρίας μὴ μεταβληθείσης, νὰ τοὺς πωλήσωσι τὸ ἀκόλουθον ἔτος ὡς σπορὰν εἰσοδίας τοῦ ἔτους ἐκείνου, καὶ τοῦτο ἦν κακούργημα ὑποθεσετέρας σημασίας ἀπέναντι ἑτέρου, τὸ ὅποιον ἡ γόνιμος φαντασία τῶν ἐπενόησε, τοῦ νὰ φέρωσι κόκκους μήκωνος (graines de pavot), καὶ νὰ τοὺς πωλήσωσιν ὡς κουκουλοσπόρους. Ὡστε ἀλήθεια πικρὰ πλὴν ἀναντίρρητος, μεταξὺ παραγωγέων, εἰσαγωγέων, πωλητῶν, καὶ ἀγοραστῶν τοῦ ἐμπορεύματος αὐτοῦ, ὅλοι ἦσαν κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἥτιον ἀπατεῶνες.

Ἀντηρὸν ὅχι μόνον διότι τὰ πλεῖστα τῶν κακούργημάτων τούτων διεπράχθησαν παρ' Ἑλλήνων προμηθευτῶν, ἀλλὰ καὶ διότι ἐμπόρευμα τόσῳ καταστρεπτικὸν κατήντησεν ἡ κυριώτερα ἐπιχείρησις μικρεμπόρων τινῶν τῆς Ἀνατολῆς, ἐξ ἐκείνων οἵτινες μὲ ἐντελῇ χρηματικᾷ μέσῳ ἐτεργάζοντο ἐμπορικὰς ἐργασίας. Βλέπων δέ τις τοὺς τυφλοὺς τούτους σιασώτας τῆς εἰμαρμένης μετ' ἐπιμονῆς διώκοντας ἐμπόρευμα τοιοῦτον, μὲ ἰδέαν ἢ νὰ τὸ ἀνταλλάξῃ με χρυσὸν ἢ με ὀρείχαλκον (1), ἢ καὶ νὰ τὸ θάψῃ εἰς τὰ ὕδατα τοῦ Ἀνοράου κόλπου, καὶ μαρθάνων ἐξ ἄλλου ὅτι πρὸς τοὺς ἀνθρώπους τούτους προσεφέρθησαν ἐν τῷ τόπῳ τῆς παραγωγῆς τιμαὶ σταθμιζούσαι διὰ χρυσοῦ τὸ ἐμπόρευμα, ἀναγνωρίζει ἀμέσως ἐν αὐτοῖς τοῦ Ἑλλήνος ἐμπόρου τὸ βίγχοκίνδυνον καὶ ἀπληστον (2).

Θόματα γεγόμενα τοιοῦτον ὅλου οἱ Γάλλοι σκωληκοτρόφοι ἀπεθάσαν παρὰ τισσάρων ἢ πέντε ἑτῶν νὰ μεταβαίνωσιν οἱ ἴδιοι εἰς τὴν Ἀνατολὴν, ἵνα προμηθεύωνται τοὺς σπόρους, ὧν εἶχον ἀνάγκη· πλὴν καὶ ἐκεῖ καὶ παραγωγεῖς καὶ πωληταὶ δὲν ἐδείχθησαν εἰλικρινέστεροι. Ἐπώλουν ἐν Σμύρνῃ ὡς σπόρον Σμύρνης σπόρον

(1) Ἐν Vaucluse κατὰ τὸν Ἀπρίλιον τοῦ 1857 οἱ σπορέμποροι περιήρχοντο τὰς ἀγρούς καὶ ῥύμας τῆς πόλεως καὶ ἐπώλουν ἀντὶ πάντε σολιδίων (30 λαπτῶν) ἀκάστην κοχλιαρίαν κουκουλοσπόρων.

(2) Τοιαύτης τύχης ἤξιωθη καὶ ἐφέτος τὸ προῖον τοῦτο ἐν Μασσαλίᾳ. Ἐν τῇ Ἀνατολῇ ἐνόμισαν ὅτι ὅτους καὶ ἂν στείλωσι σπόρους εἰς Γαλλίαν, θύναται νὰ ἐξιδανύσιν· οὕτως, ἐνῷ ἡ Γαλλία καταναλίσκει κατ' ἔτος 32,000 χιλ. σπόρου, καὶ τοῦ ποσοῦ τούτου πάλιν τὸ ἡμισυ ἐπρωμῆται ἐφέτος ἐκ σπορᾶς γαλλικῆς, ἡ εἰσαγωγὴ ξένου σπόρου ἐν Γαλλίᾳ κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἀναβαίνει μέχρι τέλους Φεβρουαρίου εἰς 68,000 χιλ. ! Καὶ ἦν δὲ στιγμὴν γράφομεν ταῦτα, εἰ ἐν Σμύρνῃ καὶ ἄλλαχοῦ ἀρνηθέντες νὰ τοὺς δώσωσι πρὸς 18 καὶ 20 λουδοβίκαις τὴν ἑκάστην, τοὺς θυσιάζουν πρὸς 15 καὶ 20 γρ. τὸ χιλ. Ἄλλοι, ἔτι τῶν πρώτων ἀτυχέστεροι, τρέχουν νὰ τοὺς θάψωσι διὰ παντός εἰς τὰ ὕδατα τοῦ Ἀνοράου Κόλπου, τῶν σκωλήκων ἀρξαμένων νὰ ἐξέρχωνται ἐκκα τῆς γλυκύτητος τοῦ χειμῶνος.

τῆς Χίου ἢ τῶν ἐνδοτέρων τῆς Μικρᾶς Ἀσίας, ἢ ὅχι τῆς Βουλγαρίας ἢ τῶν Παραδουναβίων ἢ Γεμοριῶν. Ταῦτα πάντα ἐξ ἐνός, καὶ ἢ εἰς τὰ Ἀνατολικά μέρη, ἀρχίσαντα καὶ ἐνσκήπτει νόσος, ἐξ ἧς ἄλλου δὲ τῶν σπόρων ἢ βεβλαμμένη ποσότης, ἠνάγκασαν ἀπὸ τοῦ παρελθόντος ἔτους τοὺς Γάλλους χωρικοὺς καὶ προσπάθησεν καὶ προμηθεύονται τοῦ λοιποῦ ἐν αὐτῇ τῇ Γαλλίᾳ τὴν ἀναγκαίαν σποράν· οὕτως ὑπολογίζεται ὅτι ἐκ τῶν πρὸς παραγωγὴν τεθέντων κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο σπόρων, τὸ 1/3 τοῦλάχιστον ὑγκείται ἐκ Γαλλικῶν καὶ ἂν μικρὰ ἐπιτυχία δικαίωση, ἔστω καὶ ἐν μέρει, τὴν δοκιμὴν ταύτην, ἢ πρὸς ἀνάπτυξιν γαλλικῶν σπόρων προθυμία τῶν σκωληκοτρόφων θέλει ἀυξήσῃ, ἢ εἰσαγωγὴ ξένης σπορᾶς θὰ ἐκλείψῃ βαθμηδόν, καὶ οὕτω θὰ παύσῃ τὸ πρὸ ἐξ ἢ ἐπὶ ἡδὴ ἔτων ἐνεργούμενον ληστρικὸν ἐμπόριον.

Ἄλλως εἶναι σχεδὸν βέβαιον, ὅτι μετὰ τὰ ἐφευρετὰ παθήματα, μετὰ τὸ ἀρτίως ληφθὲν παρὰ τῶν Γάλλων σκωληκοτρόφων μέτρον τοῦ καὶ μὴ ἀγοράζωσι κουκουλοσπόρους, εἰμὴ ἐπὶ ὄρω πληρωμῆς μόνον, ἔαν ἕκαστος χιλίον· παράγῃ 600 τοῦλάχιστον χιλ. γωπῶν κουκουλίων, μετὰ τὰς καιρίας πληγὰς, ἕστινας κατὰ τὸ ἔτος τοῦτο ἔλαβον ἅπαντες σχεδὸν οἱ ἐρασταὶ τοιοῦτον ἐμπορεύματος, καὶ μετὰ τὸ ληφθὲν μέτρον διατροφῆς γαλλικῶν σπόρων, ἢ εἰσαγωγῇ ξένων κουκουλοσπόρων ἐν Γαλλίᾳ θὰ ἀρχίσῃ καὶ παρακμᾶν, καὶ βαθμηδόν θὰ ἐκλείψῃ ὁλοσχερῶς.

Τὸ εὐχόμεθα ἐκ καρδίας, οὐ μόνον διότι ἔχομεν πλήρη πεποίθησιν ὅτι διὰ τοῦ μέσου τούτου θέλει βελτιωθῇ τῆς εἰσοδίας ἢ κατάστασις, ἀλλὰ καὶ διότι εἶναι ἀνατρίβητον ὅτι ἡ ἐλάττωσις τῆς εἰσαγωγῆς ξένων κουκουλοσπόρων ἐν Γαλλίᾳ θέλει λυτρώσῃ βεβαίως καταστροφῆς χιλιάδας Ἑλλήνων μικρεμπόρων, ἀφρόνως δωρομένων εἰς τὴν ἐμπορίαν ταύτην· εἶναι ἀναμφισβήτητον ὅτι μετὰ τὰ τριᾶκοντα ἐμπορευθέντων τὸ προϊόν αὐτῶν, οἱ πέντε μόνον ὠφελήθησαν, οἱ λοιποὶ ἐζημιώθησαν· καὶ πάλιν εἶναι ἐκ πείρας ἀποδεδειγμένον, ὅτι οἱ πέντε αὐτοὶ οἱ ὠφεληθέντες κατὰ τὸ ἔρ·τος, ἀπώλεσαν διπλάσιαν ἢ τριπλάσιαν τὴν ὠφέλειαν κατὰ τὸ ἐπόμενον (1).

Ἄν δὲ, μὴ ἐπιδιδούσης τῆς γαλλικῆς σπορᾶς, οἱ σκωληκοτρόφοι ἀναγκασθῶσι καὶ ζητήσωσιν ἔξω τῆς Γαλλίας καὶ πάλιν τὸ ἀναγκαῖον ποσόν, ἢ γαλλικὴ κυβέρνησις καὶ μετ' αὐτῆς ὅσαι ἄλλαι διοικοῦσι λαοὺς ἀσχολουμένους εἰς τὴν καλλιέργειαν τῆς σκωληκοτροφίας ὠφείλον, καθ' ἡμᾶς, καὶ ἀγαθὰ αὐταὶ τὴν φροντίδα τῆς προμηθείας κουκουλοσπόρων· καὶ ἐξετάσωσι πού τὸ νόσημα εἶναι ἥτιον ὀριμὸν, καὶ εἴτε διὰ τῶν προξένων τῶν, εἴτε δι' ἐπίτηδες στελλομένων ὑπαλλήλων, καὶ

προμηθεύονται ἐκείθεν τὸ ἀναγκαῖον ποσόν σπόρων, τοὺς ὁποίους καὶ διαρέμωσι τοῖς χωρικοῖς, ἀπαγορεύουσαι ταυτοχρόνως τὴν δι' ἐμπόρων εἰσαγωγὴν τοῦ ἐμπορεύματος τούτου. Ἰδὼν τὸ μόνον ἀρμόδιον μέτρον καθ' ἡμᾶς, ἵνα καταστείλωσι τὴν νόσον τοῦ προϊόντος τούτου. (Ἀκολουθεῖ.)

ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΑ.

—000—

Λογικὴ ὑπὸ Δ. Ι. Βεγκίου ἐξελληνισθεῖσα καὶ ἐπεξεργασθεῖσα ὑπὸ Θεογ. Λιθαδά Δ. Φ. διευθυντοῦ τῆς ἐν Τεργέστη Ἑλλην. Σχολῆς πρὸς χρῆσιν τῶν παρ' αὐτῷ μαθητευόντων. Τεργέστη, 1881.

Ἄρτι ἄλλης ἐπικρίσεως δημοσιεύομεν τὴν ἐπομένην, ἐκδοθεῖσαν ἐν τῇ Γερμανικῇ Τεργεσταίᾳ ἐφημερίδι καὶ ὑπογεγραμμένην ὑπὸ τοῦ καθηγητοῦ τῆς ἐν Βιέννῃ Θερεσιατικῆς Ἀκαδημίας Ἰωσήφ Ζισμάννου. Προσθέτομεν δὲ καὶ τὴν πρὸς τὸν μεταφραστὴν ἀπάντησιν τοῦ συγγραφέως αὐτοῦ, ἐξ ἧς καταφαίνεται ἡ ἀξία τῆς μεταφράσεως.

«Τὴν ὠφέλειαν καὶ πρακτικὴν χρησιμότητα τῶν Στοιχείων τῆς Ἑμπειρικῆς Ψυχολογίας καὶ Λογικῆς τοῦ Βεγκίου ἀκούοντως ἀπέδειξαν αἱ ἀπὸ τοῦ 1845 ἐξ·γενομένης ἐκδόσεως καὶ ἡεῖς ἄλλαι γλώσσαις μεταφράσεις αὐτῶν. Ἀσμενοὶ δὲ κατ' αὐτὰς εἶδομεν καὶ ἑτέραν τούτων μεταγλώττισιν εἰς τὴν νεωτέραν Ἑλληνικὴν, λυπούμεθα δὲ μόνον ὅτι μετὰ τῆς λογικῆς δὲν συνεξεδόθη καὶ ἡ ψυχολογία. Ὁ Διευθυντὴς τῆς ἐν Τεργέστη Ἑλληνικῆς Σχολῆς καὶ τῆς Φιλοσοφίας διδάκτωρ, Κ. Θεαγένης Λιθαδᾶς, πολὺν κατατρίψας χρόνον ἐν τοῖς Πανεπιστημίοις τῆς Γερμανίας, καὶ τῆς εὐνοίας καὶ ἰδιαιτέρας ἀρωγῆς τῶν καθ' ἡμᾶς περιφανῶν φιλοσόφων Τρενδελμβουργίου καὶ Δροβισίου τυχὼν, ἦτο βεβαίως ὁ καταλληλότερος καὶ ἐπιχειρήσῃ τὴν κατὰ πάντα ἐπιτυχὴ ἀναδειχθεῖσαν ταύτην μετάφρασιν, ἥτις ἀποκρίνεται τοσούτῳ πλείονος λόγου ἀξία, καθόσον ἢ ἐπ' ἀρίστοις οἰωνοῖς ἀναβλαστάνουσα νεωτέρα τῶν Ἑλλήνων φιλολογίᾳ ἐστρεφέτο μέχρι τοῦδε τοιοῦτου συστηματικοῦ βιβλιαρίου, καὶ οὐδεμία πρὸς τοῦτο ἡδύνατο νὰ γίνῃ καλλιτέρα ἀρχὴ ἢ διὰ μεταφράσεώς τινος περὶ λογικῆς πονήματος καταλαπτοῦ καὶ πρὸς τὰ σημερινὰ τῆς ἐπιστήμης ἐξαγόμενα ἀνταποκρινομένου. Οὕσιωδῶς δὲ πάλιν μεγαλύνουσι τοῦ πονήματος τὴν σημαντικότητα αἱ δι' ἀστερίσκων σημειωθείσαι πολυάριθμοι ἐξηγήσεις καὶ συμπληρώσεις τὰς ὁποίας προσέθηκεν ὁ μεταφραστὴς, τὰς πλείστας τούτων ἐκ τῶν ἀρίστων τοῦ Ἀριστοτελείου Ὁργάνου πηγῶν ἐρυνισάμενος. Ἐάν δὲ τοιοῦτοτρόπως κωξήθῃ τὸ περιεχόμενον τοῦ βιβλίου, κωξήθῃ συγχρόνως καὶ ἡ ἀξία αὐτοῦ δι' ἑτερον λόγον, ὅτι δηλ. ὁ Κ. Λιθαδᾶς ἐσπούδασεν εὐσυνειδήτως νὰ μεταφέρῃ εἰς τὸ ἑαυτοῦ ἰδίωμα τὴν ἀπὸ Καντίου ἀναπτυχθεῖσαν παρ' ἡμῖν φιλοσοφικὴν φρασεολογίαν καὶ ἐπέτυχεν ἔ-

(1) Γνωρίζομεν ἐμπορικὸν κατὰστημα ἐν Σμύρνῃ ὠφεληθὲν πέρουσι 300,000 φράγκα ἐκ τῶν κουκουλοσπόρων, ἐπὶ τοῦδε ἐζημιώθην 830,000 καὶ ἐκ τούτου ἀνάγκη θέν νὰ χρεωκοπήσῃ